

DZIENNIK ILUSTROWANY DLA WSZYSTKICH O WSZYSTKIM

Dwie rozwiązanie sensacje Atmosfera procesu krakowskiego staje się coraz bardziej gorąca

Kraków, 23-go marca.

Chory sędzia przysięgły

Na dziesiątej rozprawie w procesie Gorgonowej, nie stawiał się sędzia przysięgły Palczewski i przesłał apetyczny wieniec, że jest chory. Wprawdzie przeznaczeni otworzyli posiedzenie około godz. 9.30, jednak po to tylko, by wezwać rzeczoznawcę profesora Jankowskiego do zbadania w domu przysięgłego Palczewskiego celem stwierdzenia, czy rzeczywiście nie może on uczestniczyć w rozprawie, poczem przerwał posiedzenie na pół godziny. Profesor Jankowski zbadał choroba przysięgłego i wrócił do sądu. Natomiast rozprawę wznowiono i prof. Jankowski złożył swoją relację. Przysięgły ma zapalenie stawu lewego kolana z obrzękiem, nie może chodzić, wobec czego rzeczoznawca umiśnie, że p. Palczewski obowiązkiem sędziego przysięgłego pełnić nie może.

Świadek Czajkowski

Wezwano na salę świadka Czajkowskiego, pasierba dr. Csań. Prasa sensacyjna zwróciła się świadka jakos tajemliczy postać. Podawano, że Czajkowski ściągnął się, że łączyły go z Lusią jakies stosunki i t. p., to że jego zeznania oczekiwano z dużym zaciekawieniem. Jest to niewiele ponad 20 lat liczący młodzieniec, zeznań zapiszycielu. Opowiada on, że został wezwany przez matkę, by zobaczyć co się dzieje w ojczyźnie, dr. Csań, który udał się do wili Zaremby, wezwany na ratunek zamordowanego Lusii. Poszedł tam i znalazł się w willi wędrownie w chwili gdy otrzymywał orzekł, że ratunek jest daremny. Z ciekawości wszedł do pokoju denatki. Widział ją śpiącą w łóżku, a hamy naitowej. Tuż obok niej stała Gorgonowa w brązowym futrze, z którego wyglądała seledynowa koszula nocna. Gorgonowa powiedziała: „Błdnia Lusiu”.

Na werandzie

Za otwile wszyscy znaleźli się na werandzie, gdzie zaczęła się dyskusja nad wypadkiem Zaremby powiadano Gorgonowej: „Idź i zobacz czy dziecko nie płacze, uderz się, bo możesz się zabić”. Oskarżona wyszła i nie było jej około pół godziny. Świadek w pewnym momencie zaczyna się śmiać, nie wiedział co mówić. Widać, że coś usłusze sobie z trudnością przychodzi. Trwa to zaledwie drobna chwila, po której ciągnie swoje zeznania dalej. Opowiada o szewczeniu psa, o stwierdzeniu, że jest skaleczony itd. Czajkowski stwierdza, że obecnego jego w willi Zaremby nie widział. Świadek przytacza następujące okoliczności, jak poznał Gorgonową.

Znajomość z Gorgonową

Poznałem ją, mówię, kiedy jednak kolega do Brzuchowic. Siedziałam sama w przedziale, poszedłem i zacząłem z nią rozmawiać. Zapytałem ją, czy ma telefon w domu. Odpowiedziała, że może sobie sama wyszukać w książce telefonicznej. Dwa tygodnie potem zatelefono-

wałem. P. Gorgonowa powiedziała, że jest chora. Telefonomowa drugi raz i umówiliśmy się, że spotkamy się w kawiarń Szkołkiej. Zeszliśmy się tam i siedzieliśmy pewna chwila. Po południu mieliśmy pójść do kina, jednak p. Gorgonowa nie przyszła. To jest cała moja znajomość z p. Gorgonową.

Nadmieniam jeszcze, że chodziły wiadomości, jakobym był w Zarembie. To jest kłamstwo. Zaremby nigdy przed wyprawieniem nie widziałem. Lusie widziałem dzień przed morderstwem. Stałem z ojczyznym w oknie naszego mieszkania, które jest blisko wili. Właśnie wchodził do ogrodu Zaremba z Romusią i Lusią. Ojczyznym powiedział do mnie: „Patrz, Zaremba bawi się śniegiem z dziećmi”. Popatrzyłem i zobaczyłem Lusie z tyłu, oraz Zarembe, obracającą się śniegiem.

Seledynowa koszula

Przewodniczący: Co pan rozumie przez kolor seledynowy?
Świadek: Koszula, którą mam na sobie, jest seledynowa.

Przewodniczący: Dlaczego się panło szmiec?
Świadek: Niech pan popatrzy na różnicę koloru i pozycja, czy jest taka koszula seledynowa, jaką pan widział.

Koswidek szuka i stwierdza, że koszuli takiej niema. Zauważa, że zwrócił uwagę na koszulkę Gorgonowej raz w pokoju denatki, a zaraz potem drugi raz na werandzie. Z pod krótkiego futra koszula wystawała na jakieś 30 cm.

Przewodniczący: Czy ta koszula nie była biała? Czy była bezwzględnie kolorowa?
Świadek: Tak?

Zły pies

Czajkowski odpowiada następnie na pytania dotyczącego psa i twierdzi, że był to pies zły. Przytacza szereg dyskusje, iaka koszyła się w sprawie psa ja werandzie po wypadku, kiedy to Gorgonowa lub ogłuszeniu i kiedy podnoszono, że taki zły pies nie mógł dopuścić nikogo obcego do wili. Dalsze pytania przewodniczącego dotyczą poznania się Czajkowskiego oskarżonego.

Przewodniczący: Może pan powie, z czego pan wynioskował, że można do oskarżonej telefontować?
Czajkowski: Poznałem się, więc chciałem telefontować.

Przewodniczący: Nie chce pytać o szczegóły. Młodemu człowiekowi dużo wołno.

Czajkowski powtórnie opowiada, jak poznał się z oskarżoną i jak zeszli się w kawiarń.

Księżykowa noc

Przysięgły Krowicki pyta się, jakie były warunki atmosferyczne krytycznej nocy. Świadek zeznaje podobnie jak dr. Csań, że świecił księżyc pomiędzy chmurami, jakby zamglony. Widać było dobrze.
Przysięgły: Czy na werandzie było dość jasno?

Świadek: Tak.
Przewodni: Ta koszula nocna, którą miała oskarżona na sobie po powrocie, względnie po półgodzinnej nieobecności, nie wystawała z pod futra?

Świadek: Nie. Gdy przyszedłem do domu i razem z ojczyznym zaczęliśmy rozważać różne okoliczności, wtedy ojczyznym zapytał się mnie czy poznałem od p. Gorgonowej w jej powrocie naffe. Ja na te okoliczności nie zwróciłem uwagi.

Seledynowa, czy biała?

Następują pytania przysięgłego do oskarżonej, czy nie chodziła w szlafroku. Gorgonowa mówi, że chodziła w szlafroku, lecz krytycznej nocy była w nocnej koszuli białej, a na niej miała futro. Dłuższą wymianę zdań między obrońcą Woźniakowskim, a świadkiem wywołuje kwestja, czy Czajkowski mógł widzieć Lusie w dzień przed morderstwem, skoro Lusia jeździła przezeń wzdłuż do Lwowa, celem przeniesienia rezydencji do nowego mieszkania. Świadek tłumaczy się, że nie wie napewno czy to była Lusiu, bo to ojciec powiedział mu: „Patrz, idźcie Zaremba z Lusią i mała córka”.

Otwarte okno

Pruktor: Czy prócz tego nadmienienia, że pies mógł być zraniony, p. Gorgonowa jeszcze coś powiedziała?

Świadek: Zwróciła uwagę na otwarte okno i powiedziała do Zaremby iak: — „Patrz, okno jest otwarte.” P. Zaremba odrazu wykluczył, żeby ktoś przez nie wszedł.

Pruktor: Czy była mowa o ryglach od drzwi z hallu do werandy?
Świadek: P. Gorgonowa powiedziała, że rygle mógł posiadać osłunięte przez zapamiętanie. P. Zaremba odpowiedział na to, że Lusiu zawsze miała zwyczaj zamknięcia drzwi przed pójściem spać.

Pytania pruktoru

Pruktor: Na jaką odległość można było rozpoznać tę nocny sylwetki ludzkie, żeby dokładnie powiedzieć, kto to jest.
Świadek: Przypuszczam, że na 30 kroków.

Pruktor: Czy przy bardzo bystrym wzroku?
Świadek: Tak, ja mam bardzo dobry wzrok.

Pruktor: W domu Zaremby pan nie był?
Świadek: Nigdy w życiu.

Pruktor: Dlaczego pan na pierwszej rozprawie nie był słuchowy?
Czajkowski: Chorobałem na skariałtynie. Byłem w pawilonie zakaznym we Lwowie, zaś potem byłem w domu i chorowałem w dalszym ciągu na zapalenie stawów. W tym czasie odychwała się rozprawę w Lwowie. Mój ojczyznym podał zeznań swoje we Lwowie oświadczając przed trybunałem, że przyjechał nie

może, bo jestem chory. Trybunał oświadczył, że będę zbadany podczas następnego w Brzuchowicach. W czasie mojej ojczyznym poszedł do wili i powiedział, że może być w domu przesłuchany. W mieszkaniu przygotowane były już krzesła dla trybunału.

Pruktor: Dlaczego trybunał się tam nie zjawiał?
Świadek: Pan mecenas Axer w obawie zarazięcia swoich dzieci zrezygnował z przesłuchiwania mnie.

Pruktor: Kiedy pan został wezwany na te rozprawę?
Świadek: Na 16-go. Ponieważ przezytalem w gazetach, że wysoki sąd przyjechał do Brzuchowic, przelo nie przyjechałem już do Krakowa i zgłosiłem się 17-go we Lwowie w Hotelu Krakowskim a pana przese.

Czajkowski, czy Bilik?

Obrońca Axer: Czy pan się nazywa Zdzisław Czajkowski?
Świadek: Tak.

Obrońca Axer: Bo ja pana znam ze Lwowa pod innym nazwiskiem. Pański ojciec nazywa się Bilik i dotąd żyje.
Świadek: Ja nie jestem synem dr. Csań. Jestem adoptowany przez babkę Czajkowską, która umarła. Moja matka wyszła drugi raz za małż. dr. Csań, obecnego mojego ojczyznym.

Obrońca Ettinger: W jakim celu poszedł pan do wili w tak tragicznej chwili?
Świadek: Mój ojciec jest nerwowy i dlatego matka wysłała mnie, żebym zobaczył, co się stało. Nie zastanałem się i psuchałem wezwania matki.

Interwencja obrońcy

Obrońca Ettinger: Pan był laskaw powiedział, że pański ojczyznym obejmował Zarembe, poszedł za i coś do niego mówił. Może pan zechce to powtórzyć.

Świadek: Powiedział: „Panie inżynierze! Niech się pan uspokoi, bo...”
Advokat Ettinger: Co no. Niech pan powie, to co pan przedtem powiedział. Przewodniczący przypomina świadkowi.

Przewodniczący: Powiedział: „Bo to się jakos zalatwi.”

Adv. Ettinger: Ja dlatego o to się pytam, bo świadek takich szczegółów pamiętać nie może, i to chce wykrzesać.

Przewodniczący: Co pan rozumie przez to słowo „zalatwi”?
Świadek: że morderca da się wykryć.

Obrońca Ettinger: Dość dziwne powiedzenie.
Świadek: Panie obrońco! Ja się źle wyraziłem.

Kolorowy śnieg

Na wniosek obrońcy Woźniakowskiego sąd stwierdza pewne różnice między obecnym zeznaniem świadka a zeznaniami w śledztwie. Obrońca Woźniakowski pyta świadka w kwestji kolorów.

Woźniakowski: Czy pan widział śnieg zielony, fioletowy i t. p.
Świadek: Nie.

Woźniakowski: Pan zawsze widział śnieg biały?
Świadek: Fioletowego i zielonego nie widziałem.

(Ciąg dalszy proc. Gorgonowej na str. 2.)

STRĘSZENIE POZACZKI POWIEŚCI.

Jan Tadeusz hrabia Klimczok z Bielska... Książę Sułkowski zbliżył mocno, ale wnet odzyskał spokój.

Ruszył wzgardliwie ramionami. — Oż to, chcecie mi grozić? Czy wyobrażacie sobie, że ja, książę Sułkowski wyłącznie się grożę...

— Urwał i przgrzyzył usta. Stara Brygida zaśmiała się krótko i gorzko.

— No, wymów pan! trucieli! Nieprawdaż, to pan chciał powiedzieć?

Książę wyklekł podbiegi do drzwi. — Cicho, nie tak głośno! Jakkolwiek nie lękam się niczego, nie trzeba przecie, aby ludzie wiedzieli, co przed dwudziestu laty było między nami!

Zatrzymał się i podszedł do stolika, na którym stała woda, nalał sobie szklankę i jednym tchem ją wypił. Stara nie spuszczała go z oczu.

— A teraz, kiedy wiecie, że się niczego nie mam potrzeby od was obawiać — mówił dalej — uważajcie to, co wam dam, nie jako nagrodę za milczenie, ale jako dobrowolną ofiarę, aby wam pokazać, że szczęście nie uczyniło mnie zatwardziałym, ale że i w najpiękniejszym dniu mego życia nawet umiem współczuć z ubogimi i nieszczęśliwymi ludźmi.

Podeszedł do biurka i z jednej z jego szufladek wyjął banknot stułedynowy, podając go staruszce z miną dobroczynną.

— Ale ta wstrząsnęła głową. — Jeszcze nie, książę! O tem pomówimy później. Prawda, że przyszłam tu po pieniądze, ale nie po pieniądze, których żądałabym dla siebie!

Postąpiła ku niemu szybko kilka kroków. — Książę, wczoraj tu, na tem samym miejscu, na którym ja stoję teraz, stała biedna, nieszczęśliwa dziewczyna, którą ty shabliłeś i zbezczeszczyłeś. A bezwzględna pańska była tak wielka, że nieszczęśliwa, która przyszła do twojego progu błagać cię o jałmużnę, aby zaspokoić głód swych i dziecka, odrzuciłeś od siebie z sztydystwem!

Książę słuchał. Czego chce ta stara? Oddawna już zapomniał o wzroźniejszym zdarzeniu.

— Oż was obchodziła ta dziewczyna? — zwrócił do niego. — Słęd wam prawo umiować się za nią? Trzoseście jej lepiej o swoje sprawy!

Oczy starej Brygidy zaśiszkryły się. — Ułtowałabym się nad tą nieszczęśliwą i wówczas nawet gdyby mi była obca zupełnie i jako taka przyszła na próg moji prosić jałmużny. Wierząc mi książę, że chociaż jestem ubogą, a ty, panie, bogaczem i dostojnym, ja nie umiałabym przed nią zamknąć drzwi mego domu i podzieliłabym się ostankiem. Ale ta dziewczyna, którą ty książę uwiodłeś i shabliłeś, wiedz o tem, jest moja wnuczka!

Wczoraj zżębiętna i głodna jak pies bezdomny, przywlokła się do mejej chaty w lesie, z dziećciatkiem na ręku! Na krakimam ją, jak mogłam i z jej ust dowiedziatam się, jak nikczemnie z nią postąpiłeś, książę. Teraz zrozumiesz książę, że tego banknotu ja przyjąć nie mogłam. Na żywy Bóg, pan uczynisz dla niej więcej. Elzbieta jest matką pańskiego dziecka i pan zaopiekuj się nią, jak to należy człowiekowi o pańskim stanowisku i majątku.

Twarz Sułkowskiego pozostała lodowato zimną. — A zatem wymuszenie! A jeśli ja odmówię?

— Wtedy opowiem światu pewną historię — wywomiała zdławionym głosem — historię o jednym księciu, który poznał kiedyś piękną żydówkę, a skoro ta mu się sprzykrzyła, chciał ją uprzętnąć, za pomocą trucizny!

— Nie, książę. Bo trucizna którą wam dałam, nie poskutkowała przecie, a to nie dlatego, że pańska ofiarę, nie zażyła jej dosyć, ale dlatego, wprost, że ja ją dała wam zbyt słabą. Innymi słowy: oszukałam księcia!

— A dzisiaj przychodicie, abym wam raz jeszcze za tę truciznę już podówczas zapłaconą, a nie dostarczoną, znowu zapłacił?

Postąpił do swego biurka. Matka Brygidy chciała coś powiedzieć. — Ale o jej przerwał.

— Dość tego. Poco traćić bezpotrzebne słowa? Przekleństwo, że wam wówczas zapłacił fałszywą monetą. Obecnie otrzymajcie zapłatę, jaka się wam należy.

I zanim stara Brygida zrozumiała o co chodzi, stal już napowrót tuż przed nią.

Książę Sułkowski zawrzał gniewem. Natychmiast bowiem pojał że obecność Klementyny nie mu dobrego nie zwiastuje.

— Ojcie! — zawołała nieszczęśliwa dziewczyna bez wstępów — straszne rzeczy opowiadają sobie o wypadkach dzisiejszej nocy. Klimczok był dziś nocą w swoim zamku, a raczej w zamku, w którym bezwzględnie rozsiadł się Szymon Lubar. Krew się lała. I inne jeszcze opowiadają sobie rzeczy...

— Ojcie, jeszcze mi zapobędź Zakładam cię, nie zgnajm! mnie do tego małżeństwa, które krew ochrzciła. Zbrodnie i morderstwa są już na tej drodze a czuję, że jeśli nie przyjdiesz do zastanowienia i nie cofniesz się przed tym człowiekiem, przyszedłoby więcej nam ich przynieście.

Twarz księcia wyrażała gniew i zdumienie. — I to mi mówisz w dniu twojego ślubu, na kilka godzin przed pięciem do kościoła! — zawołał z uniesieniem. — A może wyobrażasz sobie, że dlatego, iż się twemu dawnemu narzeczonemu podobało w przedzeniu twojego wesela wzbogacić szereg haniebnych swych czynów nowymi zbrodniami, ja mam cofnąć dane Lubarowi słowo?

Klementyna załamała rozpaczać wie ręce. — Ojcie, twoja nienawiść do Klimczoka, zaślepiła cię całkowicie, inaczej bowiem musiałbyś uznać, że ten Szymon Lubar jest poprostu trolrem, który nie może sięgać po rękę twojej córki.

— Padła przed ojcem na kolana. — Błagam cię, ojcie! Jeszcze nie zapóźno. Wszakże ci opowiadała już, ojcie, o tej nieszczęśliwej staruszce, która mi na kilka minut przed swą śmiercią zrobiła wyznania, które dowodzą niewątpliwie, że hrabia Klimczok ma zupełnie prawo noszenia swego nazwiska, a człowiek, którego mi wybrałeś na męża, niema do tego prawa najmniejszego!

— Dajże mi raz spokój, że swojemu bajeckami — zawołał książę, niecierpliwie. — Powtarzała mi już wszystko wielokrotnie, a ja ci tak samo wielokrotnie mówiłem, że albo sąm to miejsce urojenia twego wyobraźni albo też padłaś ofiarą wariacji, którą wywołas pod wpływem niebezpiecznej stwa utraciła resztę rozumu.

— Tak, mówiłeś oście i żądałeś odemnie dowodów. Ale jakże mogłam ci ich dostarczyć, kiedy nieszczęśliwa ta kobieta umarła w chwili, w której mi chciała powiedzieć miejsce zamieszkania swej córki? Teraz jednak opowiadają coś o jakiejś wariacie, która zeszłej nocy miała skądś wziąć się w zamek i tak samo zniknąć bez śladu. Czy to nie dziwne, ojcie, że jak mi powiadała moja pokojówka, ślubą już od dłuższego czasu szepotała sobie o jakiejś nieznamy jomei, która Lubar trzymał w którejś z wieżowych komnat? Widzieliśmy wprawdzie nikt jej nie widział, zauważono tylko, że hrabia co noc chodził do tej wieży. Opowiadają dalej, że dziś rano nie znalezione hrabiego Lubara skropowanego w tej wieży właśnie. Czyż to wszystko nie są rzeczy, ojcie, które i ciebie muszą zniewić do zastanowienia? Kim jest ową nieszczęśliwą, nie wiem tego, ale mam pewne domysły i nie wątpię o tem, mogłaby nam ona niejedno wyjaśnić co do przeszłości Szymona Lubara.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Na progu stanęła Klementyna... W podniesionej ręce trzymał szpicrutę.

W następnym chwili przerażony krzyk wydarł się z ust staruszeki. Trafiona silnym razem szpicrutą, zataczała się wstecz daleko.

— Tak, teraz otrzymałaś zapłatę! — syknął. — A teraz idź głosić twoją tajemnicę ludzom! Książę Sułkowski nie leknie ciebie. Każę ci zamknąć jako wariatkę w domu obłąkanych albo jak zbrodniarkę wpakuje do więzienia!

Stara chwiejnym krokiem zwróciła się do drzwi. Krew ociekała jej z twarzy.

Na progu odwróciła się raz jeszcze. — Książę — zawołała groźnie — połajujesz jeszcze tego, co teraz uczyni! Posłyszysz jeszcze o mnie!

Wyszła, a książę w ślad za nią rozemiał się krótkim, urwanym śmiechem.

— Ułakbyś mi może twoich groźb — bąknął z cicha — gdybyś wiedziała całą prawdę. Ale tak, jak stoja rzeczy...

Chwył się za kapelusza, aby teraz narzeczcie podążyć do przyszłego swego życia.

— Ale w tej samej chwili drzwi otwarły się ponownie i na progu stanęła Klementyna blada, z twarzą załamaną łzami.

— Książę skinał głową w zamyśleniu. — A tak. Ofiarował jej złoto, a ona w zamian dała mu truciznę potrzebną do pozbicia się pięknej żydówki. Wice to te bajeckie chcecie może rozgłosić przed światem? Czy wiecie, że własną głową możecie narobić rozgłaszaniem takich wieści?

Bystro wpatrzył się w twarz starojej. Ale ona wstrząsnęła głową spokojnie.

